

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Психологія навчання та виховання з практикумом»
вибіркова

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробники: ЖУРАТ Юлія Василівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології
дошкільної освіти

Профайл викладача (-ів) http://preschool.cv.ua/Zhurat_Yulia_Vasylivna/

Контактний тел. +38 (050) 1043709

E-mail: y.zhurat@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5840>

Консультації Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн.
Очні консультації: среда з 13.00. до 14.00
ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю) : вівторок з 15.00 до 17.00

1. **Анотація дисципліни.** «Психологія навчання та виховання з практикумом» досліджує індивідуально-психологічні та професійні якості педагога. Загальним напрямом цієї дисципліни є підготовка студентів до такого виконання обов'язків викладача, що відповідало б вимогам сучасної педагогіки та психології.
2. **Мета навчальної дисципліни:** Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія навчання та виховання з практикумом» є створення загальних теоретичних основ навчання та виховання, засвоєння аналітичного підходу до вивчення сучасних та класичних концепцій навчання та виховання особистості, оволодіння теорією та практикою конструювання навчально-виховних ситуацій.
3. **Пререквізити.** Загальна психологія. Педагогічна психологія. Психологія особистості. Акмеологія. Психологія професійного вигорання фахівців освіти.
4. **Результати навчання - формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:**

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність працювати в команді;
- здатність до ефективного етичного спілкування із суб'єктами взаємодії та в колективі (групі);
- здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці;
- здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики;
- здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та ін.) з використанням науково верифікованих методів та технік.

вміти:

- впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу;
- володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії;
- планувати, організовувати і здійснювати експериментальні дослідження в сфері дошкільної освіти, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки і презентувати результати досліджень;

- узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки, робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій;
- розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-11. Здатність обирати та практично застосовувати інструменти (методи, методики, процедури), види, форми та змістове наповнення психологічної просвіти відповідно до визначених напрямів та завдань, потреб, особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії.

КС-12. Здатність обирати та практично застосовувати методи психологічної діагностики відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища.

Програмні результати навчання

ПРН-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПРН-5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПРН-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПРН-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРН-14. Обґрунтовано вибирати та застосовувати ефективні інструменти (методи, методики, процедури), форм та зміст психологічної просвіти, складати та реалізовувати просвітницькі програми, аналізувати і обирати оптимальні педагогічні технології навчання і виховання здобувачів освіти.

ПРН-15. Застосовувати психодіагностичні методи для збору емпіричних даних з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей учасників освітнього процесу та процедури застосування методу.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни “Психологія педагогічної діяльності”												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	6	11	3	90		11		22		57		залік
Заочна	6	11	3	90		12				78		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1 . Психологія навчання.												
Тема 1. Характеристика навчальної діяльності.	11	2	2	–	–	7	12	2	–	–	–		10
Тема 2. Оптимізація навчальної діяльності	10	1	2	–	–	7	12	2	–	–	–		10
Разом за ЗМ1	21	3	4	–	–	14	24	4	–	–	–		20
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Психологія виховання і самовиховання як цілеспрямованого процесу формування особистості.												
Тема 1. Психологічні характеристики процесу виховання	11	2	2	–		7	12	2	–	–	–		10

Тема 2. Проблема управління вихованням Характеристика чинників ефективності виховної роботи.	13	2	4	–	–	7	12	2	–	–	–	10
Тема 3. Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа. Психологія самовиховання та перевиховання..	11	-	4	–	–	7	10	–	–	–	–	10
Разом за ЗМ 3	35	4	10			21	34	4				30
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності і особистості педагога.											
Тема 1. Професійно значущі якості особистості педагога. Педагогічні здібності та їх розвиток.	11	2	2	–	–	7	12	2	–			10
Тема 2. Характеристика педагогічної діяльності. Психологія педагогічної саморегуляції.	11	2	2	–	–	7	10	–	–			10
Тема 3. Загальна характеристика педагогічного спілкування. Психологічні особливості педагогічного колективу.	12	–	4	–	–	8	10	–	–			10
Разом за ЗМ 3	34	4	8	–	–	22	32	2				30
Разом	90	11	22	–	–	57	90	12				78

5.3.Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Характеристика навчальної діяльності.
2	Оптимізація навчальної діяльності
3	Психологічні характеристики процесу виховання
4	Проблема управління вихованням. Характеристика чинників ефективності виховної роботи.
5	Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа. Психологія самовиховання та перевиховання.

6	Професійно значущі якості особистості педагога. Педагогічні здібності та їх розвиток.
7	Характеристика педагогічної діяльності. Психологія педагогічної саморегуляції.
8	Загальна характеристика педагогічного спілкування. Психологічні особливості педагогічного колективу.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Види контролю:

- *поточний контроль* (максимально – 50 балів): оцінюється робота студентів на семінарських заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;
- *рубіжний контроль* (максимально – 10 балів за 3 модулі): за 10-тибальною шкалою оцінюються модульні письмові роботи у кінці модуля 1, 2 та 3;
- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): залік. Форма проведення – письмово-усна.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за усіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- розрахункові, графічні, табличні, статистичні та інші роботи;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферування наукової літератури;
- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (доповіді, проекти, огляди тощо).

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, плагіату. У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положення про академічну доброчесність в Дніпровському технологічному університеті".

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2474>)

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

Бал, отриманий на заліку (40 балів), сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу (робота на семінарських заняттях – 30 балів; виконання самостійної роботи – 20 балів), модульна письмова робота (10 балів) складають підсумкову семестрову оцінку.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни та відповідає шкалі оцінювання: національній та ЄКТС.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	Відмінно
	B (80–89)	Дуже добре
	C (70–79)	Добре
	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Незараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «зараховано» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «незараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «не зараховано» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

7. Рекомендована література

7.1.Базова (основна)

1. Булах І.С. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. Навч.-метод. посібник. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. 114 с.
2. Задорожна Л. *На шляху до педагогічної майстерності*. Початкова школа. 2019. № 9. –С. 60-61.
3. Капітанець О. Стиль спілкування: аспекти особистісного підходу. Наукові записки ТДПУ. Сер. Педагогіка. 2000. №8. с. 116 – 117
4. Корніяка О. М. Педагогічна діяльність і культура педагогічного спілкування. Практична психологія і соціальна робота. 2003. - №1. – с.38 – 43
5. Копець Л.В. Психологія особистості. К.: Києво-Могилянська академія, 2007. 460 с.
6. Основи практичної психології: Підручник для вищих навчальних закладів освіти /Колектив авторів: В.Г.Панок, Н.В.Чепелева, Т.М.Титаренко та ін. К.: Либідь, 1998. 450 с.
7. Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, В. Л. Зливкова, С. Б. Кузікової. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 430 с.
8. Педагогічна психологія: Навч. посібник. Л.М.Проколієнко, М.Й.Боришевський та ін.; За ред. Л.М.Проколієнко, Д.Ф.Ніколенка. К., 1991.
9. Радчук Г.К. Освітній діалог як інноваційна гуманітарна технологія професійного становлення особистості у ВНЗ. *Педагогічний процес: теорія і практика*. Збірник наукових праць. Київ, ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2017, № 1. С. 3 – 19.
10. Радчук Г.К. Становлення асертивності студентів як чинник попередження професійного вигорання у майбутніх фахівців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2016. Вип. 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpn_2016_1_10 Vnadpn_2016_1_10 (2).pdf
11. Розвиток професійно важливих якостей у майбутніх учителів : монографія. О. В. Акімова, В. М. Галузяк та ін. Вінниця : ТОВ „Нілан-ЛТД1, 2016. – 248 с.
12. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності. Київ. Вища школа, 2004.
13. Скрипченко О.В., Падалка О.С., Скрипченко Л.О. Психолого-педагогічні основи навчання. К.: Український Центр духовної культури. 2003.
14. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. Болонський процес у фактах і документах. Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім.В.Гнатюка, 2003. 52 с.
15. Цар І. О. Теоретичні передумови формування індивідуального стилю професійної діяльності вчителя-гуманітарія. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2014. № 10(Ч. 1). С. 219 – 225.

7.2. Додаткова

1. Радчук Г.К. Аксіопсихологія вищої школи. Монографія. Вид. друге, розширене і доповнене. Тернопіль, ТНПУ ім. В.Гнатюка. 380 с.
2. Тарасович Н. М. Використання технології „Я-висловлювань” у розв’язанні педагогічних конфліктів. Збірник наукових праць Полтавського держ. пед. у-ту. Сер. Педагогічні науки. Вип. 6. Полтава, 2005. С. 108 – 115.
3. Теслюк В. М. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування викладача: теоретико-методичний аспект: монографія. В. М. Теслюк. К.: Вид-во Ліра-К, 2016. 214 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursivdkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>